

Lagmandens nytårstale 2014

Godaften alle sammen

Lysset skinnede klart på vore spillere i aftenmørket i Piræus. Kritikken havde været hård. Smånationen Færøerne i fodboldkamp mod de forhenværende europamestre, Grækenland. Udsigterne var dårlige.

Det havde været lettest at trække på skulderen og godtaget det, som alle forventede. At vi var for små. Ikke gode nok. At vi ikke havde nogen mulighed.

Men vores hold i det klare lys ville bevise – for sig selv, for os og for verden – at de var bedre end det, andre sagde. Selvom andre havde mistet troen, så troede de, at de kunne vinde. Og med kamp og ihærdighed beviste de det.

For alle dem, som skaber uventede resultater, som sikrer fremgang, som udfordrer de store, går dette igen: Vedholdenhed, vilje og tro på, at det er muligt. Når modgang rammer os, kan vi finde en styrke frem, som vi i hverdagen ikke tænker på. En styrke, som vi ikke er opmærksomme på, hvis vi er modløse og blot godtager det, andre mener om os.

En af livets betingelser er, at livet ikke udvikler sig lige godt for alle. Skæbnerne er forskellige, og ser vi på, hvordan modgang bliver fordelt ud på mennesker, kan det synes direkte uretfærdigt.

Men det er ikke modgangen, som er afgørende. Det drejer sig om indstillingen, når nu bakken er stejl.

En julidag for omkring hundrede år siden blev en pige født i bygden Kirkja på Fugloy. Hverdagen var anstrengende, og lige som andre børn måtte den lille pige hjælpe med arbejdet lige så hurtigt, som hun var udviklet til det.

Men blot 8 år gammel mistede hun sin mor. De syv søskende blev sendt til forskellige slægtninge. Der er ingen tvivl om, at dette har taget hårdt på en lille pige. Hun kunne have mistet modet. Men det gjorde hun ikke. Tværtimod blev hun foregangskvinde. Den lille pige var Malla Samuelsen. I år er der gået 50 år, siden hun som første kvinde tog sæde i Lagtinget.

Malla Samuelsen var en ildsjæl i striden med at forbedre forholdene for kvinder på Færøerne. Selvom ingen kvinde tidligere havde siddet i Lagtinget, selvom opfattelsen var at kvinder ikke kunne være politikere, og selvom indvendingerne sikkert har været mange, blev hun ved, fordi hun ville, og fordi hun stolede på det, hun havde sat sig for.

På mindesmærket over den store erhvervsmand Eiler Jacobsen står der hugget i sten. ”Den, der blot ser på skyerne, kommer aldrig til at så. Den, der blot ser på vinden, kommer aldrig til at høste.”

På Færøerne ville der ikke være sket meget, hvis skyer og vind skulle forhindre os. Voldsomt vejr hærder os derimod. Det var det, som vi så i Piræus. Dette, som skabte vedholdenheden, viljen og troen hos Malla Samuelsen. Hos Pål Joensen. Hos Arne Vatnhamar. Hos Njal Djurhuus. Og i de ildsjæle, som trods modgang gør en forskel. Gør en forskel for andre og for hele samfundet.

Det samme ses også i vores erhvervsliv. Flere af vores største virksomheder har haft medvind de senere år. Således har det trods alt ikke altid været. For få år siden var de samme virksomheder i store vanskeligheder. I de sværeste tider var det vedholdenhed, vilje og tro på fremtiden, som fik virksomhederne på fode igen.

Dette minder os om, at vi som oftest kan vælge. Også når det ser sort ud. Vi kan sættes os med hænderne i skødet, give op og give andre skylden – eller vi kan smøge ærmerne op, tage imod udfordringen og få det bedst mulige ud af det.

På vore hårdføre øer er der kort mellem fjeld og fjord, mellem fangst og fiskemangel, mellem orkan og vindstille. Der er ligeledes kort mellem dyb finanskrise og blomstrende fremgang.

Men nu blomstrer marken igen. Befolkningstallet er vokset. Arbejdsløsheden er lav. Bruttonationalproduktet vokser. Flere arbejder i det private erhvervsliv. De samlede lønudbetalinger og skatteindtægter vokser, og eksporten er stor. Færinger har heldigvis arbejdet sig ud af den økonomiske krise, som fortsat tynger landene omkring os.

Næste efterår skal vi igen have valg til Lagtinget. Men politik skal handle om mere end næste lagtingsvalg. Koalitionen har sat sig for at få balance på finansloven for 2016. Derfor er det vigtigt, at vi kan holde igen.

Og fremtiden ser heldigvis lys ud. Vi har i 2014 hørt den første gråd fra flere nyfødte end i de foregående år. Færøske kvinder føder flest børn i Europa. Vores største opgave er at skabe vores børn et land, der giver mange muligheder.

Vi ser, at flere tager uddannelse på Færøerne. Det er glædeligt, for et veluddannet, arbejdsomt og fremsynet folk er nøglen til fremgang, og det høje fødselstal gør sit til, at vi nu er flere mennesker på Færøerne. Flere flytter også hjem igen, og dem der flytter fra landet, bliver færre.

I 2014 er der 600 flere mennesker end i 2013. Det glæder mig.

I forbindelse med udfordringerne for vores befolkningssammensætning bliver den ældre generation også nævnt. Det gør mig ondt, at vi ofte hører om den såkaldte ”ældrebyrde”. Det grå guld bliver med sin erfaring, viden og værdier gjort til en byrde. Dette må vi ændre, for hver generation har sit at tilbyde.

Vi bør også tænke over, hvad vi siger. Vi bør alle overveje, hvordan vi i dagligdagen omtaler vort land og vore folk. I medierne. På nettet. I Lagtinget. Og både journalister og vi politikere har et særligt ansvar. Vi mennesker er så forskellige. Selv er jeg temperamentsfuld og har ind imellem sagt for meget. Men selv i en hed debat med de mest ihærdige modstandere bør vi vise værdighed og formulere os ordentligt.

Vi ved jo, at det er bedre med en hjælpende hånd, end en forgiftet tunge.

Vi har heldigvis mange hjælpende hænder her i landet. Hænder, der yder omsorg og hjælp. Hænder, der skaber og bygger. Dygtige hænder.

Og også på det udenrigspolitiske område har vi haft godt håndslag.

Vi har opnået gode resultater, og dem har vi opnået, fordi nationen stod sammen. Presset var hårdt, og anklagerne mange – også fra stormagten EU. Men vi stod imod og krævede vores ret, og vi har nu opnået en mere rimelig fordeling af fiskebestandene i Nordatlanten. Den færøske undergrund er vokset, og vi er blevet en mere synlig aktør på den internationale scene. Omverden er blevet opmærksom på, hvad vi kan tilbyde. Vi har nu bedre forbindelse til vore hovedmarkeder, og lige før jul underskrev vi en frihandelsaftale med Tyrkiet og en forskningsaftale med EU.

Men vi har også følt svien af giftige tunger. Anklagerne rundt om i verden var skarpe, og modstanden mærkedes, når folk i hobetal kom hertil for at forhindre drab på grindehvaler.

Men vi har ret til at dræbe grind. Vi udnytter grindehvalen på bæredygtig vis. Og vi vil ikke bøje os for grupper, der anvender løgner og lovbrud som våben.

Intet tyder på, at angrebene vil holde op, og vedkommende myndigheder gør sig klar til at tage næste tårn.

Men samtidig, som vi vil beskytte vores lovfæstede ret til at dræbe grind, så bygger vores samfund på nogle retsgrundregler. Skubber vi talefrihed og retssikkerhed til side, så vil vores trygge grundvold vakle.

Ude i verden ser vi utrygheden.

I Peshawar gik børn i skole som vore egne børn. De gik til eksamen i december som vore egne børn. De anstrengte sig for at huske alt, som læreren har lært dem, netop som vore egne børn. Men de kom aldrig hjem igen til forældrene, for terrorister angreb skolen og dræbte dem.

Vi ser gennemført ondskab og ufattelig grusomhed.

Aldrig før i nyere tid har flere folk flygtet. Aldrig før har vi set så rå ondskab på nettet og på fjernsynsskærmen. Og aldrig før har så mange bedende hænder vendt sig mod den vestlige verden.

Tiden er inde til en debat om, hvilke rolle vi skal have på det humanitære område.

Det er vores pligt at yde medmennesker hjælp. Vi bygger vores grundvold på kristne værdier. I Matthæusevangeliet står: ”Jeg var sulten, og I gav mig at spise; jeg var tørstig og I gav mig drikke; jeg var fremmed og I lukkede mig ind.”

Spørgsmålet er, om vi fortsat blot kan dække os ind under rettighederne i det internationale samfund og ikke tage pligterne på os.

Det drejer sig om vore næste, som er tvunget til at flygte fra alle, de har kære, fordi krig eller forfølgelse truer dem, der hvor de har hjemme. Jeg ved, at udfordringen er stor. Jeg ved, at forberedelserne både er omfattende og mange. Men kan vi tillade os at sidde nødråbene overhørig?

Jeg ved, at færinger er barmhjertige, og flere fællesskaber yder et stort frivilligt hjælpearbejde ude i verden. Herhjemme udfører fællesskaber, menigheder og kirkelige foreninger dagligt et stort arbejde. At hjælpe hinanden er en del af vor tradition, og vi lærer vore børn, at det er godt at give til andre.

I efteråret blev 5.000 ”Christmas Child” skoæsker sendt fra Færøerne, da færøske børn gav fattige rumænske børn julegaver. Med omsorg og omtanke pakkede små børnehænder gaveartikler i æskerne. Vores børn gav – og de modtog også. De gav små gaver og fik bevidsthed om, hvor velsignede vi er, og hvor dårlige kår andre har. Vi bør ikke tage vore gode kår for givet.

Kære alle!

En aften som i aften går tankerne vidt omkring. Nogle tænker på familie og venner i fjerne lande. Andre tænker på sine kære, som ikke er blandt os længere. Herren styrke dem, der sidder tilbage med sorg og savn, og han give jer trøst.

En aften som i aften samler vi tanker og tænker på, hvordan året har været.

Nåede vi det, vi satte os som mål?

Fik vi opnået nok?

Hjalp vi dem, der havde brug for os?

Landsholdets resultat den november aften i Piræus minder os om, hvad vi er i stand til, hvis vi har viljen og troen. Hvis vi arbejder sammen. Hvis vi hjælper vi hinanden.

Et ordsprog siger, at "ligeegyldig om du tror du kan, eller tror du ikke kan – så får du ret".

Lad os i året, der nu kommer, huske på den styrke vi er født med. Lad os fortsat turde tro på muligheden. Og lad os hjælpe hinanden fremad, for hver eneste af os er en værdifuld og vigtig del af fællesskabet.

Godt nytår. Gud velsigne vores land, Færøerne.